

Analiza: LGBT+ populacija u lokalnim akcionim planovima jedinica lokalne samouprave u Republici Srbiji

Terminologija

U tekstu koji sledi, može se primetiti da akronime ne koristimo dosledno. To je zbog toga što smo vodili računa da, prilikom referisanja na određeni dokument, zadržimo skraćenicu koja se u njemu koristi (npr. LGBT, LGBTI). U slučajevima kada mi referišemo na ovu populaciju, odlučili smo se za akronim LGBT+, kako bismo zadržali oblik koji je najšire poznat, uz ukazivanje na sve dodatne, nepomenute, identitete.

Uvod

Nedavno objavljeni rezultati istraživanja "Stepen društvene integrisanosti LGBT+ populacije u Srbiji", koje je sproveo Geten–Centar za prava LGBTIQA osoba, pokazuju da je preko 90 % pripadnika i pripadnica ove zajednice doživelo diskriminaciju, različite vrste nasilja, uvrede i pretnje¹.

U Redovnom godišnjem izveštaju Zaštitnika građana za 2020. godinu², navodi se da su LGBTI osobe i dalje često izložene diskriminaciji, nasilju, predrasudama i stereotipima usled čega se često suočavaju sa napadima, pretnjama i govorom mržnje, te drugim teškim kršenjima prava, uz napomenu da je primetan visok stepen netolerancije mladih prema njima.

Zbog obima diskriminacija koju trpe na različitim nivoima, LGBT+ osobe su eksplicitno prepoznate kao ranjiva društvena grupa, u brojnim međunarodnim, ali i nekoliko važnih nacionalnih dokumenata (npr. Strategiji prevencije i zaštite od diskriminacije (2013–2018)³, Nacionalnoj strategiji za mlade (2015–2025) i Nacionalnoj strategiji za rodnu ravnopravnost (2016–2020)).

Da bi se ciljevi sadržani u nacionalnim strategijama efikasno sproveli na lokalnom nivou, potrebno je prepoznavanje specifičnih problema sa kojima se određene grupe suočavaju, uz kreiranje usluga prilagođenih njihovim stvarnim potrebama, kao i efikasno i ekonomično korišćenje postojećih resursa na lokalnom nivou. Ovo se obezbeđuje kroz savete/komisije za određene

¹ „Preko 90 odsto LGBT+ osoba u Srbiji trpi diskriminaciju i nasilje“, 29.06.2021., <https://www.danas.rs/drustvo/preko-90-odsto-lgbt-osoba-u-srbiji-trpi-diskriminaciju-i-nasilje/>

² Redovan godišnji izveštaj Zaštitnika građana za 2020. godinu, <https://www.ombudsman.rs/index.php/izvestaji/godisnji-izvestaji>

³ Ovom dokumentu je prestalo važenje 2018. godine, a nova još uvek nije usvojena. U izveštaju za 2020. godinu, navodi se da je Zaštitnik građana uputio preporuku Ministarstvu za ljudska i manjinska prava da izradi i dostavi Vladi predlog strategije prevencije i zaštite od diskriminacije, kao i pratećeg akcionog plana.

grupe, koji zatim osmišljavaju i razrađuju lokalne akcione planove (LAP) sa konkretnim strateškim ciljevima i aktivnostima.

U Redovnom godišnjem izveštaju Zaštitnika građana za 2020. godinu, upućene su preporuke, koje ovaj organ ponavlja od 2017. godine, organima jedinica lokalne samouprave da u lokalne akcione planove eksplisitno uključe LGBTI osobe i propisu mera za unapređivanje njihovog položaja, kao i da za te aktivnosti odvoje odgovarajuća budžetska sredstva, kako bi se i LGBTI osobama omogućilo da ostvaruju svoja prava zagarantovana Ustavom i zakonima, u svojim lokalnim zajednicama.

Istraživanje sprovedeno tokom 2020. godine⁴, u saradnji Zaštitnika građana i Asocijacije Duga, na uzorku 64 jedinica lokalne samouprave i 3 gradske opštine (koje nisu bile uključene u ovogodišnje istraživanje), pokazalo je da su seksualna orijentacija i LGBT+ identitet nedovoljno prepoznati i uključeni u relevantnim dokumentima na lokalnom nivou (lokalnim akcionim planovima). U pomenutom istraživanju, identifikovano je tri oblasti koje mogu biti relevantne za unapređenje prava LGBT+ populacije. To su: socijalna zaštita, mladi i rodna ravnopravnost. Ovo istraživanje je bilo osnov za sprovođenje obuka tokom prošle godine koje se, u izveštaju Zaštitnika građana, navode kao prvi korak u realizaciji preporuke o uključivanju LGBTI osoba u LAP-ove i propisivanje mera za njihovo unapređivanje.

Ove godine smo ponovili istraživanje na novom uzorku JLS-a, koje nisu obuhvaćene prvim istraživanjem. Glavni cilj istraživanja je bio da se utvrdi koliki broj preostalih JLS-a ima osnovane savete i lokalne akcione planove za pomenute tri oblasti, koliko često su seksualna orijentacija i LGBT+ identiteti prepoznati kao ciljna grupa kao i koje su mere predviđene za unapređenje njihovog položaja. Ovo je važno kako bi se identifikovale mogućnosti za dalje unapređivanje prava LGBT+ osoba i time omogućilo ostvarivanje ciljeva iz nacionalnih strategija, na lokalnom nivou.

Metodologija

Istraživanje je sprovedeno tokom aprila, maja i juna 2021, sa ciljem utvrđivanja u kojoj meri je LGBT+ populacija prepoznata u lokalnim akcionim planovima za socijalnu zaštitu, mlade i rodnu ravnopravnost jedinica lokalne samouprave, u JLS na teritoriji Republike Srbije (koje nisu bile obuhvaćene prethodnim istraživanjem).

Upitnik (u prilogu br. 3) se sastojao od 15 pitanja o lokalnim akcionim planovima (LAP) i savetima za socijalnu zaštitu, rodnu ravnopravnost i mlade, kao i strateškim ciljevima koji se na njih odnose.

Obuhvaćena su dva tipa pitanja: višestrukog izbora i otvorena pitanja.

⁴ "Analiza: LGBT+ populacija u lokalnim akcionim planovima jedinica lokalne samouprave i gradskih opština u Republici Srbiji", izveštaj o istraživanju, 2020.

Zaštitnik građana je pripremljeni upitnik prosledio unapred izabranim jedinicama lokalne samouprave putem i-mjela. Većina kontaktiranih jedinica je odgovorila u predviđenom roku (i-mejlom ili poštom).

Devet jedinica lokalne samouprave nisu dostavile tražene informacije informacije Zaštitniku građana, ni nakon ponovljenih zahteva ovog organa, odnosno nisu ostvarile saradnju sa Zaštitnikom građana. Reč je o sledećim jedinicama lokalne samouprave:

1. Tutin
2. Trgovište
3. Temerin
4. Stara Pazova
5. Preševo
6. Pećinci
7. Nova Varoš
8. Jagodina
9. Bela Palanka

Upitnik je popunilo **70 jedinica lokalne samouprave sa teritorije Srbije** (spisak se nalazi u Prilogu 1). Uzorak obuhvata **40%** JLS-a u Srbiji (prema Zakonu o teritorijalnoj organizaciji iz 2007. godine, Srbija ima 174 JLS-a: 145 opština, 28 gradova i grad Beograd). Zajedno, jedinice lokalne samouprave obuhvaćene ovim istraživanjem, imaju ukupno 1,685,124 stanovnika, što je **24 % stanovnika Republike Srbije** (po podacima Zavoda za statistiku, 2019).

Uzorkom istraživanja ove godine, obuhvaćen je nešto veći broj manjih jedinica lokalne samouprave nego prošle godine (kada su bili obuhvaćeni svi veliki gradovi).

Rezultati

Saveti za socijalnu zaštitu, mlađe i rodnu ravnopravnost

Tabela 1 se odnosi na broj Saveta (ili drugih tela) za socijalnu zaštitu, mlađe i rodnu ravnopravnost u uzorku (70 jedinica lokalne samouprave) u Srbiji:

Tabela 1: Postojanje Saveta u uzorku JLS-a i gradskih opština			
	Savet za socijalnu zaštitu	Savet za mlađe	Savet za rodnu ravnopravnost
DA	22 (35.71%)	50 (71.43%)	52 (74.43%)
NE (ili bez odgovora)	45 (64.29%)	20 (48.57%)	18 (25.71%)

Važno je napomenuti da izvestan broj JLS-a u odgovorima navodi da nemaju formirane savete, već druga tela (npr. stalna komisija za rodnu ravnopravnost, odbor za socijalna pitanja, odbor za socijalnu politiku, lice zaduženo za rodnu ravnopravnost, odbor za društvena pitanja itd.) U ovim slučajevima smo odgovore tretirali kao potvrđne.

Iz gornje tabele se može videti da najveći broj JLS-a ima savete ili druga tela za mlade i rodnu ravnopravnost – otprilike polovina svih JLS-a. U odnosu na podatke dobijene prošle godine na uzorku većih JLS-a, gde je najviše njih imalo savete za rodnu ravnopravnost, vidimo su da su ovom uzorku gotovo izjednačeni saveti za rodnu ravnopravnost i mlade.

Kada se posmatra broj saveta po jedinici lokalne samouprave, u donjoj tabeli možemo videti da sva tri saveta ima 19 jedinica lokalne samouprave, dok osam nema nijedan. Najveći broj JLS-a ima dva saveta (od tri koja smo pratili). Gotovo 90% JLS-a ima bar jedan od ova tri saveta (ili slično telo).

Tabela 2: Broj saveta u uzorku JLS-a i gradskih opština		
3	19	27%
2	27	38%
1	16	23%
0	8	11%

Lokalni akcioni planovi

Devet pitanja u upitniku se odnosilo na lokalne akcione planove (za socijalnu zaštitu, mlade i rodnu ravnopravnost), postojanje ciljnih grupa, te strateške ciljeve koji se na njih odnose.

Socijalna zaštita

Lokalni akcioni plan za socijalnu zaštitu ima svega 10 JLS-a, što je oko 14%, s time da je u jednom broju JLS-a u toku proces njegove izrade ili su ga imale ranije, ali je prestalo njegovo važenje. Više od polovine ga nije imalo nikad.

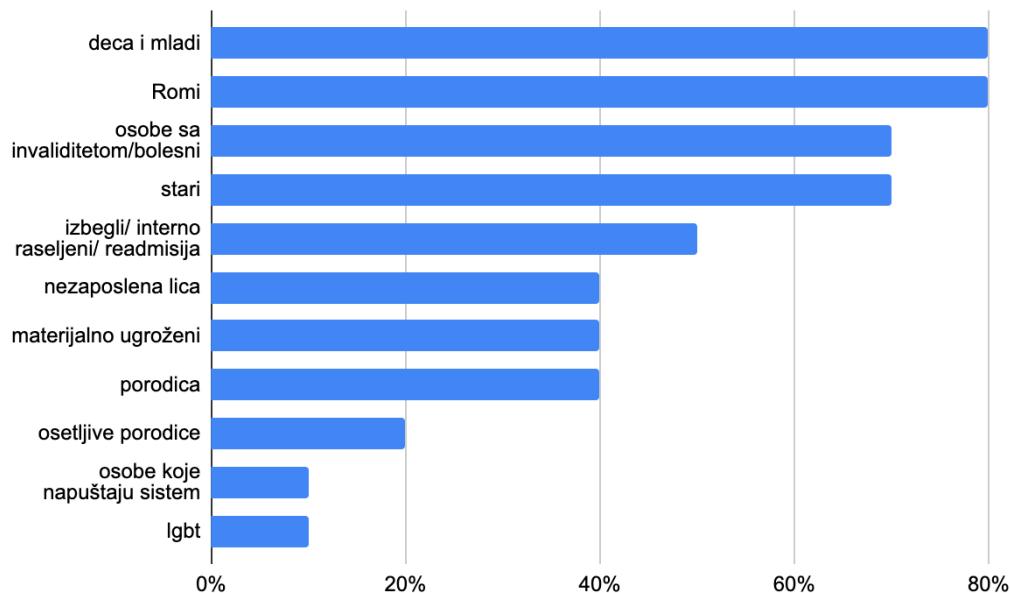
Tabela 3: Lokalni akcioni plan za socijalnu zaštitu				
Nije usvojen	Usvojen	Istekao	Izrada u toku	Bez odgovora
43	10	8	9	0
61.43%	14.29%	11.43%	12.86%	0.00%

Kada su u pitanju ciljne grupe, odgovore smo sveli na deset najčešće pominjanih kategorija:

Tabela 4: Najčešće navođene ciljne grupe u LAP-u za socijalnu zaštitu (frekvencija i procenat)		
Deca i mladi	8	80%
Romi	8	80%
Osobe sa invaliditetom (OSI)/bolesni	7	70%
Stari	7	70%
Izbegli i interno raseljeni	5	50%
Nezaposlena lica	4	40%
Materijalno ugroženi	4	40%
Porodica	4	40%
Osetljive porodice	2	20%
Osobe koje napuštaju sistem	1	10%
Žrtve nasilja	1	10 %
LGBT	1	10%

Napominjemo da su navođene ciljne grupe mogле biti klasifikovane u jednu ili više kategorija-klastera, kako bi mogле biti kvalitativno analizirane i svedene na manji broj opštijih kategorija.

Grafikon 1: Raspodela ciljnih grupa u LAP-u za socijalnu zaštitu

Iz prethodno navedenih podataka, može se videti da u onim slučajevima kada jedinica lokalne samouprave ima lokalni akcioni plan za socijalnu zaštitu, najčešće prepoznate ciljne grupe su:

deca i mlađi, Romi, osobe sa invaliditetom, stari, izbegli i interno raseljeni, nezaposleni i materijalno ugroženi građani i (osetljive) porodice.

Svega jedna JLS pominje LGBT osobe kao ciljnu grupu u ovom LAP-u: Šabac ("LGBT osobe i njihove porodice")

Strateški ciljevi se, tamo gde postoje, dosta razlikuju po sadržaju, opštosti i tome da li su navedeni za svaku ciljnu grupu posebno, ili uopšteno. Zbog ovih razlika je bilo nemoguće sumirano navesti rezultate. Kada se navode uopšteno, za sve definisane ciljne grupe, strateški ciljevi obično obuhvataju neke od sledećih stavki:

- Unapređenje kvaliteta usluga socijalne zaštite
- Podizanje nivoa dostupnosti i kvaliteta socijalnih usluga za posebne grupe
- Podizanje kapaciteta institucija
- Uvođenje novih usluga i programa

Mladi

Savet za mlade (ili srođno telo) ima većina JLS-a, njih 50 (71.43%). Trenutno usvojene lokalne akcione planove za mlade ima 21 JLS.

Kada je u pitanju lokalni akcioni plan (LAP) za mlade, najveći broj jedinica lokalne samouprave ima upravo ove LAP-ove – 30%.

Tabela 5: Lokalni akcioni plan za mlade

Nije usvojen	Usvojen	Istekao	Izrada u toku	Bez odgovora
25	21	16	8	0
35.71%	30%	22.86%	11.43%	0%

Najčešće prepoznate ciljne grupe u LAP-u za mlade su navedeni u donjoj tabeli (frekvencija/procenat). Zbog potreba obrade i interpretacije, navođene ciljne grupe su mogле biti klasifikovane u jednu ili više kategorija-klastera.

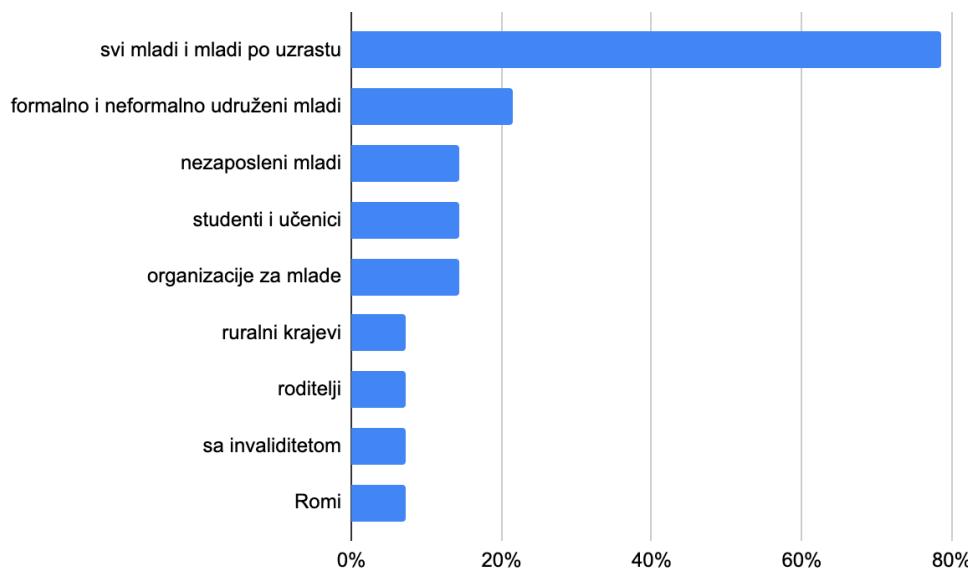
Tabela 6: Najčešće navođene ciljne grupe u LAP-u za mlade (frekvencija i procenat)

Svi mladi i mladi po uzrasnim kategorijama	11	79%
Formalno i neformalno udruženi mladi	3	21%
Nezaposleni mladi	2	14%
Studenti i učenici	2	14%
Organizacije za mlade	2	14%
Mladi iz ruralnih krajeva	1	7%
Roditelji	1	7%
Mladi sa invaliditetom	1	7%
Romi	1	7%
LGBT mladi i njihove porodice	1	7%
Mladi bez obzira na (...) seksualnu orijentaciju	3	21%

Iz gornje tabele, može se videti da je, kao ciljna grupa, najčešće navedena opšta grupa mladih i mladih po uzrasnim kategorijama (npr. mladi 15-30 godina). Mnoge kategorije mladih se navode svega jednom: mladi iz ruralnih krajeva, mladi sa invaliditetom, mladi Romi, izbegli i raseljeni. Pored mladih, navode se i roditelji kao ciljna grupa (jedan LAP).

U LAP-u za mlade, LGBT mladi i njihove porodice su eksplisitno prepoznati kao posebna ciljna grupa u jednoj JLS: Šabac. U 3 JLS-a, seksualna orijentacija (ili "seksualno opredeljenje") su navedeni eksplisitno kao kriterijum na osnovu koga ne može biti isključivanja: „Mladi bez obzira na socijalni i društveni status, seksualnu orijentaciju itd.”: Bečej, Zaječar i Sremski Karlovci.

Grafikon 2: Raspodela ciljnih grupa u LAP-u za mlade

Strateški ciljevi za mlade se, kao i u prethodnom slučaju, često odnose na različite sadržaje, nivo opštosti i to da li su navođeni za svaku prepoznatu ciljnu grupu posebno. Najčešće obuhvataju sledeće stavke:

- Zdravlje mlađih
- Obrazovanje i zapošljavanje
- Bezbednost mlađih
- Socijalnu inkluziju osjetljivih grupa mlađih
- Kultura, slobodno vreme, sport, volonterizam
- Informisanje, učešće u odlučivanju i podrška aktivizmu mlađih
- Osnaživanje institucija za razvoj programa za mlade

Rodna ravnopravnost

Od ukupnog broja jedinica lokalne samouprave i gradskih opština obuhvaćenih istraživanjem, većina ima savet (ili srođno telo) za rodnu ravnopravnost, 52 (74.43%). Usvojen lokalni akcioni plan za rodnu ravnopravnost ima daleko manji broj, njih 8 (11.43%).

Više od polovine JLS-a nema usvojene LAP-ove za rodnu ravnopravnost, ali su kod skoro četvrtine JLS-a oni trenutno u postupku izrade.

Tabela 7: Lokalni akcioni plan za rodnu ravnopravnost

Nije usvojen	Usvojen	Istekao	Izrada u toku	Bez odgovora
40	8	4	18	0
57.14%	11.43%	5.71%	25.71%	0.00%

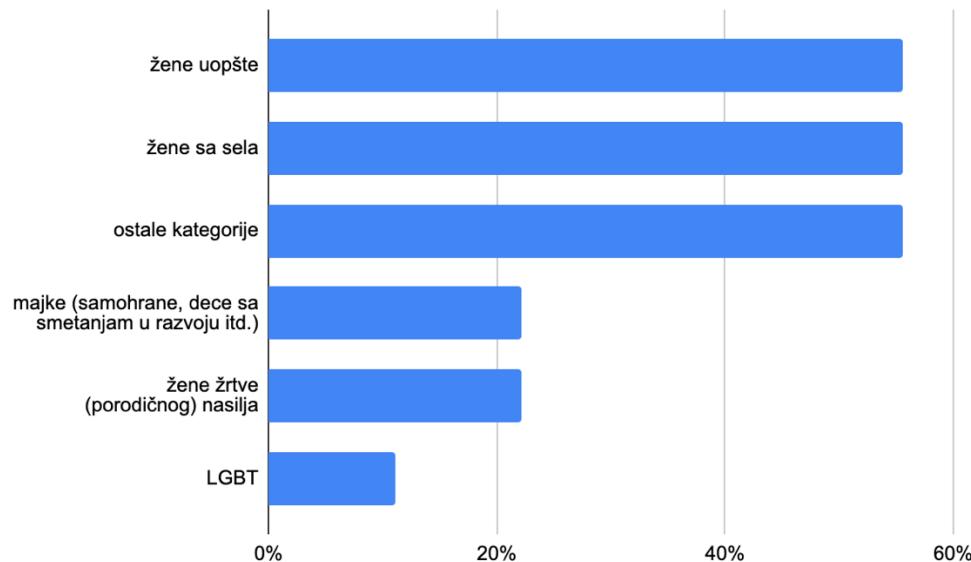
Tamo gde su posebno navedene, najčešće prepoznate ciljne grupe u LAP-u za rodnu ravnopravnost su žene uopšte i posebne grupe žena (sa sela, žrtve porodičnog nasilja, samohrane i majke dece sa smetnjama u razvoju, žene sa invaliditetom, Romkinje, žene u politici, itd). U pet JLS-a se pominju i neke druge ciljne grupe (npr. Romi, deca, višestruko diskriminisane grupe, jednoroditeljske porodice itd.)

LGBT osobe se pominju samo u jednoj JLS- Šabac, ali kao deo šire ciljne grupe višestruko diskriminisanih osoba.

Tabela 8: Najčešće navođene ciljne grupe u LAP-u za rodnu ravnopravnost (frekvencija i procenat)

Žene uopšte	5	56%
Žene sa sela	5	56%
Ostale kategorije	5	56%
Majke (samohrane, dece sa smetnjama u razvoju)	2	22%
Žene žrtve (porodičnog nasilja)	2	22%
LGBT	1	11%

Grafikon 3: Raspodela ciljnih grupa u LAP-u za rodnu ravnopravnost

Kada su u pitanju strateški ciljevi, oni se, uglavnom, odnose na žene i već poznate oblasti koje su identifikovane kao ključne za postizanje rodne ravnopravnosti:

- Unapređivanje institucionalnog okvira i kapaciteta za sistematsko uvođenje rodne perspektive u izradu i implementaciju lokalnih politika
- Povećanje učešća žena u procesima donošenja odluka
- Ekonomsko osnaživanje žena i promocija preduzetništva
- Unapređivanje ženskog stvaralaštva
- Osnaživanje učešća žena i devojčica i sportu
- Povećanje rodne ravnopravnosti u oblasti obrazovanja, naročito manjinskih grupa žena
- Povećanje bezbednosti i prevencija (porodičnog) nasilja nad ženama
- Zdravlje žena
- Povećanje informisanosti (o radu JLS-a, uslugama socijalne zaštite itd.)

Od obuhvaćenih jedinica lokalne samouprave, oko trećina ima samo jedan LAP, dok svega 7 ima dva ili tri, a preko polovine nema nijedan trenutno važeći.

Tabela 9: Broj lokalnih akcionih planova (LAP) u uzorku JLS-a		
3	1	1%
2	6	8%
1	24	34%
0	39	56%

Kada se uporedi nivo razvijenosti jedinica lokalne samouprave i broj donetih lokalnih akcionih planova, iz donjeg grafikona se može videti da nisu povezani, osim toga što sva tri LAP-a imaju samo najrazvijenije JLS.

Stepen razvijenosti JLS-a je preuzet iz podataka Zavoda za statistiku (podaci za 2019. godinu), sa sledećim kriterijumima (za potrebe obrade, spojene su grupe I i II, kao i IV i IVa):

I: iznad republičkog proseka

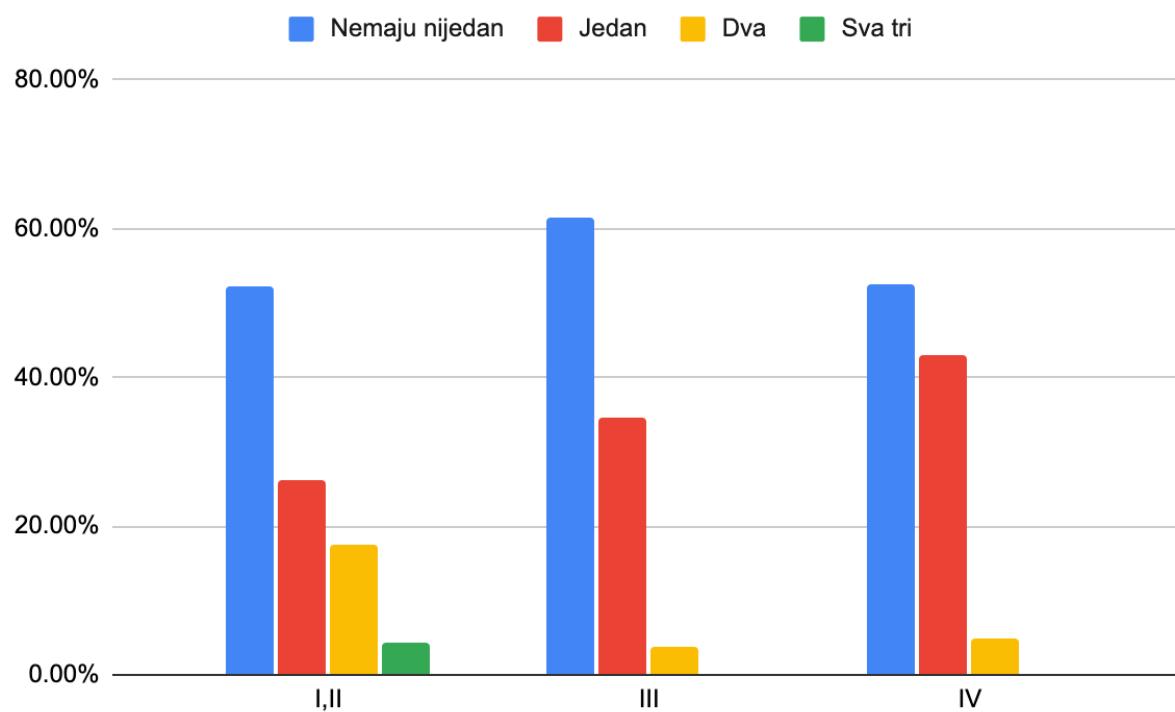
II: 80–100% republičkog proseka

III: 60–80% republičkog proseka

IV: ispod 60% republičkog proseka

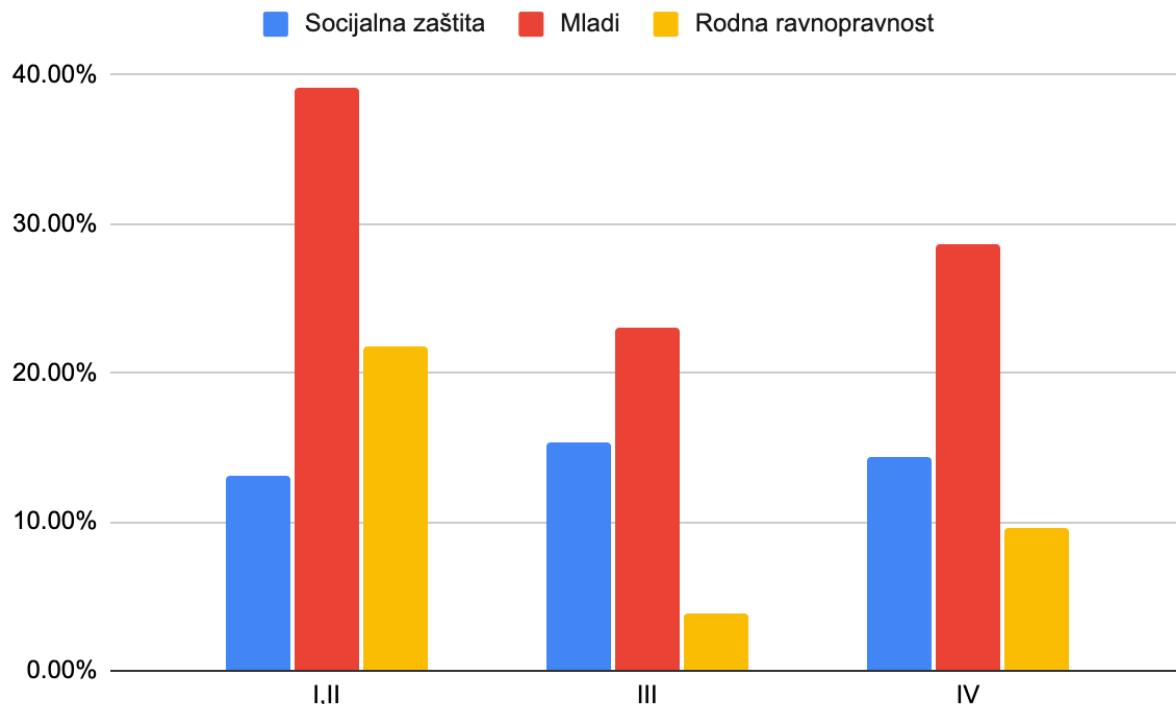
IVa (devastirana područja): ispod 50% republičkog proseka

Grafikon 4: Razvijenost i broj donetih LAP-ova

Grafikon 5 prikazuje povezanost razvijenosti JLS i vrste usvojenih lokalnih akcionih planova. Uočljiv je trend da srednje razvijene nešto ređe od ostalih imaju LAP za rodnu ravnopravnost, ali nema velikih razlika u vrstama LAP-ova u zavisnosti od razvijenosti opština.

Grafikon 5: Razvijenost i vrste LAP-ova

Dva pitanja su se odnosila na to ko je zadužen za osnivanje i odabir članova radne grupe za izradu lokalnih akcionih planova u dатoj jedinici lokalne samouprave (otvoreno pitanje) i ko čini radnu grupu koja izrađuje LAP (mogućnost izbora više ponuđenih odgovora).

Odgovori u vezi sa tim ko osniva i bira članove radne grupe su: gradonačelnik, gradsko veće, predsednik opštine i opštinsko veće, skupština i različita radna tela, grupe i organi nadležni za određeni LAP.

Radnu grupu najčešće čine: predstavnici institucija, donosioci odluka i predstavnici udruženja građana, a najređe građani ili neka od opcija koja nije među ponuđenim odgovorima.

Tabela 10: Ko čini radnu grupu koja izrađuje LAP?

Donosioci odluka	42	63%
Članovi Saveta	39	58%
Predstavnici institucija	47	70%
Predstavnici udruženja građana	41	61%
Stručna javnost	28	42%
Građani	24	36%
Drugo	6	9%

Plan razvoja

Poslednje pitanje se odnosilo na to da li jedinica lokalne samouprave ima usvojenu Strategiju održivog razvoja. Kako je nekadašnju Strategiju održivog razvoja, prema Zakonu o planskom sistemu Republike Srbije, zamenio Plan razvoja, odgovori su se odnosili na Strategiju (kada je trenutno usvojena ili istekla), a Plan razvoja kada je izrada bila u toku.

Tabela 11: Strategija održivog razvoja/ Plan razvoja				
Nije usvojen	Usvojen	Istekao	Izrada u toku	Bez odgovora
11	18	14	25	2
15.71%	25.71%	20%	35.71%	2.86%

Najveći broj JLS-a ima trenutno važeću Strategiju održivog razvoja ili je izrada Plana razvoja u toku. Oko jedne petine JLS-a ju je imao, ali je ona istekla i nije se pristupilo izradi novog plana. Oko 15% JLS-a je nikad nije imalo.

LGBT+ populacija u lokalnim akcionim planovima

Zbog obima diskriminacije koju trpe na različitim nivoima, LGBT+ osobe su eksplisitno prepoznate kao ranjiva društvena grupa, u brojnim međunarodnim, ali i nekoliko važnih nacionalnih dokumenata (npr. Strategiji prevencije i zaštite od diskriminacije (2013–2018), Nacionalnoj strategiji za mlade (2015–2025) i Nacionalnoj strategiji za rodnu ravnopravnost (2016–2020)). Relevantni dokumenti na lokalnom nivou, ipak, ne prepoznaju dovoljno ovu grupu.

LGBT+ populacija se pominje eksplisitno („LGBTI” ili „seksualna orijentacija”), u nekom od lokalnih akcionih planova svega 4 jedinice lokalne samouprave (Šabac, Bečeј, Zaječar i Sremski Karlovci). U LAP-u za socijalnu zaštitu, prepoznata je kao posebna ciljna grupa u Šapcu („LGBT osobe i njihove porodice”), a isti grad je navodi u LAP-u za mlade, kao i u LAP-u za rodnu ravnopravnost, ali kao deo ciljne grupe višestruko diskriminisanih osoba.

U preostala tri grada (Bečeј, Zaječar i Sremski Karlovci), seksualna orijentacija (ili “seksualno opredeljenje”) se navode u LAP-u za mlade, ali ne kao posebna ciljna grupa, već kao kriterijum na osnovu koga ne može biti isključivanja: „Mladi bez obzira na socijalni i društveni status, seksualnu orijentaciju itd.”

Kada se ovo uporedi sa prošlogodišnjom analizom, rađenom na uzorku koji je obuhvatio veće gradove, može se videti da nema puno razlika. Tada je utvrđeno da su LGBT+ populacija ili seksualna orijentacija pomenuti u nekom od lokalnih akcionih planova 5 JLS-a (Pančevo, Vrbas, Novi Sad, Sombor i Bačka Palanka). Zanimljivo je da je i tada utvrđeno da su najčešće pominjani u LAP-u za mlade, a u jednom gradu je pomenuta u dva LAP-a, za socijalnu zaštitu i rodnu ravnopravnost (Pančevo). U ostalim JLS-ima, Isto kao i sada, „seksualna orijentacija” se ne odnosi na zasebnu ciljnu grupu, već je navedena kao deo šire grupe mladih (npr. „mladi čiji je etnički,

verski, rodni identitet ili seksualna orijentacija različita od većinske populacije”), dok je u nekim (Pančevo) navedena u okviru šire ciljne grupe („Romi i druge osetljive grupe (LGBTI)“).

Slično kao i u prethodnom istraživanju, sve jedinice lokalne samouprave kod kojih se u lokalnim akcionim planovima pominje LGBT+ populacija ili seksualna orijentacija, spadaju u razvijenije⁵ JLS-e (II grupu po stepenu razvijenosti, >80% ili iznad republičkog proseka). U prošlogodišnjem istraživanju, pominjanje LGBT+ je bilo vezano za JLS-e iz I i II grupe.

Nijedna JLS u svojim LAP-ovima nema posebnih strateških ciljeva za ovu ciljnu grupu i ovo je glavna razlika u odnosu na prošlogodišnji uzorak.

Može se zaključiti da, iako brojne nacionalne strategije sadrže čitav niz oblasti koje su vezane za posebno diskriminisane društvene grupe (zdravstvo, bezbednost, obrazovanje, zapošljavanje, porodični odnosi itd.), specifični strateški ciljevi u lokalnim akcionim planovima ne prepoznaju ove oblasti kada je u pitanju LGBT+ populacija.

Zaključak

Analiza koju smo sproveli na osnovu podataka dobijenih od 70 jedinice lokalne samouprave (40% JLS-a sa teritorije Srbije), potvrđuje zaključak izведен na osnovu prošlogodišnje analize na drugom uzorku. Na lokalnom nivou ne postoji dovoljno prepoznavanje potrebe za podrškom LGBT+ osobama, kao osetljivoj društvenoj grupi, često izloženoj diskriminaciji, marginalizaciji i drugim vidovima kršenja ljudskih prava. Ovo je u neskladu sa nekoliko nacionalnih strategija koje ih prepoznaju kao ciljnu grupu i predviđaju mehanizme za unapređenje njihovog položaja. Kako bi se obezbedilo efikasnije sprovođenje nacionalnih strategija na lokalnom nivou, potrebno je raditi na obuci i upoznavanju donosioca odluka, sa specifičnim problemima i izazovima sa kojima se ova grupa suočava, kako bi se prepoznala i razumela potreba za uključivanjem LGBT+ osoba kao ciljne grupe i na njih usmerenih strateških ciljeva, u lokalne akcione planove.

⁵ Ovogodišnji uzorak je obuhvatio manje JLS-e, pa time i izrazito mali broj JLS-a iz I grupe.

Prilog 1: Spisak JLS-a u uzorku

Tabela 12: Jedinice lokalne samouprave u uzorku

<i>Grad/ opština</i>	<i>Nivo razvijenosti</i>	<i>Broj stanovnika 2019.</i>
1. Ada	II	15779
2. Aleksandrovac	II	23898
3. Alibunar	III	18298
4. Apatin	II	26388
5. Aranđelovac	II	43370
6. Arilje	II	17779
7. Bač	III	13079
8. Bačka Topola	II	30628
9. Bački Petrovac	II	12679
10. Bećej	II	34983
11. Bela Crkva	III	15973
12. Beočin	I	14970
13. Bosilegrad	IV	7050
14. Bujanovac	IV	37718
15. Čajetina	II	14606
16. Ćićevac	III	8519
17. Čoka	III	10123
18. Crna Trava	IV	1156
19. Ćuprija	III	27823
20. Despotovac	III	20226
21. Doljevac	IV	17846
22. Gadžin Han	IV	6664
23. Golubac	IV	7290
24. Irig	III	9942
25. Ivanjica	III	29490
26. Kanjiža	I	23581
27. Knić	III	12747
28. Knjaževac	IV	27476
29. Kovačica	III	23696
30. Kovin	III	31194
31. Krupanj	IV	15358
32. Kuršumlija	IV	17290
33. Lajkovac	I	14639
34. Lapovo	II	7095
35. Lebane	IV	19416
36. Leskovac - grad	III	134285
37. Ljig	IV	11204
38. Ljubovija	III	12568
39. Mali Zvornik	IV	11211
40. Malo Crniće	IV	9682

41. Medveđa	IV	6466
42. Merošina	IV	12836
43. Nova Crnja	III	9149
44. Odžaci	III	27053
45. Osečina	III	10924
46. Paraćin	III	50262
47. Plandište	III	10200
48. Požega	II	27258
49. Priboj	IV	23847
50. Prijepolje	IV	34465
51. Rača	II	10344
52. Šabac - grad	II	110148
53. Sečanj	III	11642
54. Šid	III	31053
55. Smederevo - grad	II	102288
56. Srbobran	III	15337
57. Sremska Mitrovica - grad	II	75241
58. Sremski Karlovci	II	8330
59. Titel	III	14997
60. Topola	II	20144
61. Varvarin	IV	16099
62. Veliko Gradište	III	15707
63. Vladičin Han	IV	18738
64. Vladimirci	III	15583
65. Vrnjačka Banja	II	25964
66. Vršac - grad	I	48913
67. Žagubica	IV	11159
68. Zaječar - grad	II	53509
69. Žitište	III	14926
70. Žitorađa	IV	14823

Prilog 2

Broj saveta (ili drugih tela) po jedinicama lokalne samouprave obuhvaćenih istraživanjem

JLS	Razvijenost	Savet za socijalnu zaštitu	Savet za mlade	Savet za rodnu ravnopravnost	Broj saveta
1. Alibunar	III	✓	✓	✓	3
2. Bačka Topola	II	✓	✓	✓	3
3. Varvarin	IV	✓	✓	✓	3
4. Veliko Gradište	III	✓	✓	✓	3
5. Vladimirci	III	✓	✓	✓	3
6. Vladičin Han	IV	✓	✓	✓	3
7. Vršac - grad	I	✓	✓	✓	3
8. Doljevac	IV	✓	✓	✓	3
9. Žagubica	IV	✓	✓	✓	3
10. Žitište	III	✓	✓	✓	3
11. Zaječar - grad	II	✓	✓	✓	3
12. Ivanjica	III	✓	✓	✓	3
13. Kanjiža	I	✓	✓	✓	3
14. Krupanj	IV	✓	✓	✓	3
15. Medveđa	IV	✓	✓	✓	3
16. Požega	II	✓	✓	✓	3
17. Smederevo - grad	II	✓	✓	✓	3
18. Ćićevac	III	✓	✓	✓	3
19. Ćuprija	III	✓	✓	✓	3
20. Aleksandrovac	II	X	✓	✓	2
21. Apatin	II	X	✓	✓	2
22. Bač	III	X	✓	✓	2
23. Bački Petrovac	II	X	✓	✓	2
24. Bela Crkva	III	X	✓	✓	2
25. Beočin	I	X	✓	✓	2
26. Bosilegrad	IV	✓	✓	X	2
27. Bujanovac	IV	X	✓	✓	2
28. Gadžin Han	IV	X	✓	✓	2
29. Golubac	IV	X	✓	✓	2
30. Žitorađa	IV	✓	X	✓	2
31. Irig	III	X	✓	✓	2
32. Knić	III	X	✓	✓	2
33. Knjaževac	IV	X	✓	✓	2
34. Kovin	III	X	✓	✓	2

35. Kuršumlija	IV	X	✓	✓	2
36. Lebane	IV	X	✓	✓	2
37. Leskovac - grad	III	X	✓	✓	2
38. Ljubovija	III	X	✓	✓	2
39. Osečina	III	X	✓	✓	2
40. Plandište	III	X	✓	✓	2
41. Rača	II	X	✓	✓	2
42. Srbobran	III	X	✓	✓	2
43. Sremski Karlovci	II	X	✓	✓	2
44. Topola	II	✓	X	✓	2
45. Crna Trava	IV	X	✓	✓	2
46. Šabac - grad	II	X	✓	✓	2
47. Ada	II	X	X	✓	1
48. Aranđelovac	II	X	X	✓	1
49. Arilje	II	X	X	✓	1
50. Bečej	II	X	✓	X	1
51. Vrnjačka Banja	II	X	✓	X	1
52. Kovačica	III	✓	X	X	1
53. Lajkovac	I	✓	X	X	1
54. Lapovo	II	X	✓	X	1
55. Ljig	IV	X	X	✓	1
56. Mali Zvornik	IV	X	✓	X	1
57. Nova Crnja	III	X	X	✓	1
58. Odžaci	III	X	✓	X	1
59. Paraćin	III	✓	X	X	1
60. Titel	III	X	✓	X	1
61. Čajetina	II	X	X	✓	1
62. Šid	III	X	X	✓	1
63. Despotovac	III	X	X	X	0
64. Malo Crniće	IV	X	X	X	0
65. Merošina	IV	X	X	X	0
66. Priboj	IV	X	X	X	0
67. Prijepolje	IV	X	X	X	0
68. Sečanj	III	X	X	X	0
69. Sremska Mitrovica - grad	II	X	X	X	0
70. Čoka	III	X	X	X	0

Prilog 3

УПИТНИК

Јединица локалне самоуправе: _____

Датум попуњавања: _____

Упитник попунио (име, презиме и функција): _____

Бр.	Питање	Одговор
01.	Да ли је ваша ЈЛС усвојила ЛАП ⁶ за социјалну заштиту?	<p>Молимо заокружите/подебљајте један или више одговора и допуните по потреби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Није 2. Јесте (период важења): _____ 3. Истекао (када): _____ 4. Израда у току
02.	Да ли је ваша ЈЛС усвојила ЛАП за младе?	<p>Молимо заокружите/подебљајте један или више одговора и допуните по потреби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Није 2. Јесте (период важења): _____ 3. Истекао (када): _____ 4. Израда у току
03.	Да ли је ваша ЈЛС усвојила ЛАП за родну равноправност?	<p>Молимо заокружите/подебљајте један или више одговора и допуните по потреби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Није 2. Јесте (период важења): _____ 3. Истекао (када): _____ 4. Израда у току
04.	Да ли је ваша ЈЛС основала Савет за социјалну заштиту?	<p>Молимо заокружите/подебљајте ДА или НЕ</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> ДА НЕ </div>

⁶ Локални акциони план

09.	<p>Уколико је ваша ЈЛС усвојила ЛАП за родну равноправност, молимо наведите да ли су у њему експлицитно препознате циљне групе. Попуњавају само ЈЛС које имају ЛАП за родну равноправност.</p>	<p>Молимо заокружите/подебљајте један или више одговора и допуните по потреби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нису препознате 2. У ЛАП-у наше ЈЛС експлицитно су препознате следеће циљне групе: <ul style="list-style-type: none"> a) _____ b) _____ c) _____ d) _____ e) _____ f) _____ g) _____ h) _____ <p>Редове додати по потреби.</p>
10.	<p>Уколико је ваша ЈЛС усвојила ЛАП за социјалну заштиту који експлицитно препознаје циљне групе, молимо наведите стратешке циљеве који се на њих односе. Попуњавају само ЈЛС које имају ЛАП за социјалну заштиту и експлицитно у њему препознате циљне групе.</p>	<p>Молимо заокружите/подебљајте један или више одговора и допуните по потреби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У ЛАП-у наше ЈЛС експлицитно су препознате следеће циљне групе и за њих су предвиђене следеће мере и активности: <ul style="list-style-type: none"> a) циљна група / стратешки циљеви: _____ _____ _____ _____ _____ б) циљна група / стратешки циљеви: _____ _____ _____ _____ _____ ц) циљна група / стратешки циљеви: _____ _____ _____ _____ _____

		<hr/> <hr/> <hr/>
11.	<p>Уколико је ваша ЈЛС усвојила ЛАП за младе који експлицитно препознаје циљне групе, молимо наведите стратешке циљеве који се на њих односе. Попуњавају само ЈЛС које имају ЛАП за младе и експлицитно у њему препознате циљне групе.</p>	<p>Редове додати по потреби.</p> <p>Молимо заокружите/подебљајте један или више одговора и допуните по потреби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нема стратешких циљева који се на њих односе 2. У ЛАП-у наше ЈЛС експлицитно су препознате следеће циљне групе и за њих су предвиђене следеће мере и активности: <ul style="list-style-type: none"> а) циљна група / стратешки циљеви: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>б) циљна група / стратешки циљеви:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>ц) циљна група / стратешки циљеви:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
12.	<p>Уколико је ваша ЈЛС усвојила ЛАП за родну равноправност који експлицитно препознаје циљне групе, молимо наведите стратешке циљеве који се на њих односе.</p>	<p>Редове додати по потреби.</p> <p>Молимо заокружите/подебљајте један или више одговора и допуните по потреби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нема стратешких циљева који се на њих односе

	Попуњавају само ЈЛС које имају ЛАП за родну равноправност и експлицитно у њему препознате циљне групе.	<p>2.. У ЛАП-у наше ЈЛС експлицитно су препознате следеће циљне групе и за њих су предвиђене следеће мере и активности:</p> <p>а) циљна група / стратешки циљеви:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>б) циљна група / стратешки циљеви:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>ц) циљна група / стратешки циљеви:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>Редове додати по потреби.</p>
13.	Ко је задужен за оснивање и одабир чланова радне групе за израду ЛАП-ова у вашој ЈЛС?	
14.	Ко чини радну групу која израђује ЛАП-ове у вашој ЈЛС?	<p>Заокружите/подебљајте све тачне наводе:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доносиоци одлука 2. Чланови Савета 3. Представници институција 4. Представници удружења грађана 5. Стручна јавност 6. Грађани 7. Друго: _____

15.	<p>Да ли је ваша ЈЛС усвојила Стратегију одрживог развоја?</p>	<p>Молимо заокружите/подебљајте један или више одговора и допуните по потреби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Не 2. Да (период важења): _____ 3. Да, али је истекла (када): _____ 4. Израда у току.
-----	--	--